

238/2000 Sb.

ZÁKON

ze dne 28. června 2000

o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů

Změna: [586/2004 Sb.](#)

Změna: [413/2005 Sb.](#)

Změna: [362/2003 Sb.](#), [264/2006 Sb.](#)

Změna: [189/2006 Sb.](#), [260/2008 Sb.](#)

Změna: [160/2013 Sb.](#)

Změna: [64/2014 Sb.](#)

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ

HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČESKÉ REPUBLIKY

HLAVA I

ORGANIZACE, ŘÍZENÍ A ÚKOLY HASIČSKÉHO ZÁCHRANNÉHO SBORU ČESKÉ REPUBLIKY

§ 1

(1) Zřizuje se Hasičský záchranný sbor České republiky (dále jen "hasičský záchranný sbor"), jehož základním posláním je chránit životy a zdraví obyvatel a majetek před požáry a poskytovat účinnou pomoc při mimořádných událostech.¹⁾

(2) Hasičský záchranný sbor plní úkoly v rozsahu a za podmínek stanovených zvláštními právními předpisy.^{1), 2), 3)}

(3) Hasičský záchranný sbor při plnění svých úkolů spolupracuje se správními úřady a jinými státními orgány, orgány samosprávy, právníky a fyzickými osobami, s mezinárodními organizacemi a zahraničními subjekty. Předmětem spolupráce je zejména stanovení práv a povinností při vzájemném poskytování pomoci a informací při mimořádných událostech, pokud tomu nebrání ustanovení jiných právních předpisů nebo povinnost mlčenlivosti.

(4) Hasičský záchranný sbor je oprávněn uzavírat jménem České republiky se všemi subjekty uvedenými v [odstavci 3](#) dohody upravující bližší podmínky a způsob vzájemné spolupráce.

§ 2

(1) Hasičský záchranný sbor tvoří

a) generální ředitelství hasičského záchranného sboru (dále jen "generální ředitelství"), které je součástí Ministerstva vnitra (dále jen "ministerstvo"),

b) hasičské záchranné sbory krajů,

c) záchranný útvar,

d) Střední odborná škola požární ochrany a Vyšší odborná škola požární ochrany ve Frýdku-Místku.

(2) Sídlo kraje je sídlem hasičského záchranného sboru kraje, s výjimkou Hasičského záchranného sboru Středočeského kraje, jehož sídlem je Kladno.

(3) Pokud zvláštní právní předpis stanoví v mezích úkolů hasičského záchranného sboru působnost ministerstva, vykonává ji generální ředitelství.

(4) Ministerstvo zřizuje na úrovni generálního ředitelství operační a informační středisko. Hasičský záchranný sbor kraje zřizuje operační a informační střediska jako součást hasičského záchranného sboru kraje.

(5) V čele generálního ředitelství je generální ředitel hasičského záchranného sboru (dále jen "generální ředitel").

(6) V čele hasičského záchranného sboru kraje je ředitel hasičského záchranného sboru kraje (dále jen "krajský ředitel").

(7) Generální ředitelství řídí

a) hasičské záchranné sbory krajů, které jsou organizačními složkami státu a účetními jednotkami; jejich příjmy a výdaje jsou součástí rozpočtové kapitoly ministerstva,

b) záchranný útvar, který je organizační složkou státu a účetní jednotkou; jeho příjmy a výdaje jsou součástí rozpočtové kapitoly ministerstva.

(8) Generální ředitelství a hasičské záchranné sbory krajů zřizují vzdělávací, technická a účelová zařízení hasičského záchranného sboru.

§ 2a

Záchranný útvar plní zejména mimořádné úkoly hasičského záchranného sboru a k tomu provádí výcvik. Dále provádí výuku a výcvik k získání řídičského oprávnění a zdokonalování odborné způsobilosti řidičů.

§ 3

(1) Úkoly hasičského záchranného sboru plní příslušníci hasičského záchranného sboru ve služebním poměru (dále jen "příslušník") a občanskí zaměstnanci hasičského záchranného sboru v pracovním poměru (dále jen "občanský zaměstnanec").

(2) Celkové početní stavy příslušníků a občanských zaměstnanců stanoví vláda.

§ 3a

Úhrada nákladů zásahu

(1) Hasičskému záchrannému sboru kraje, záchrannému útvaru a zřizovateli jednotky sboru dobrovolných hasičů obce, která je zařazena do seznamu jednotek v rámci nařízení kraje, kterým se stanoví podmínky k zabezpečení plošného pokrytí území kraje jednotkami požární ochrany, a která zasahovala na výzvu operačního a informačního střediska hasičského záchranného sboru kraje, se uhradí náklady vzniklé

a) úmyslným jednáním osoby, s výjimkou jednání osoby nesvéprávné nebo osoby, která s ohledem na duševní poruchu není způsobilá ovládnout své jednání a posoudit jeho následky, nebo

b) při jeho zásahu u dopravní nehody.

(2) Náklady podle [odstavce 1](#) jsou hrazeny za každou započatou hodinu zásahu paušální částkou. Jejich úhradou není dotčeno právo na úhradu obdobných nákladů podle jiného právního předpisu.

(3) Pro účely úhrady nákladů podle [odstavce 1](#) příslušný orgán, který ve věci rozhodl, poskytne bez zbytečného odkladu příslušnému hasičskému záchrannému sboru kraje nebo záchrannému útvaru pravomocné rozhodnutí nebo pravomocný rozsudek, nezbytné k uplatnění práva na náhradu nákladů podle [odstavce 1](#). To neplatí, pokud toto poskytnutí může ohrozit účel jiného trestního řízení. Povinnost poskytnout údaje nezbytné k uplatnění práva na náhradu nákladů podle [odstavce 1](#) platí obdobně i pro Českou kancelář pojistitelů, jde-li o případ podle [odstavce 1 písm. b\)](#). Tyto údaje se poskytují bezplatně.

(4) V případě podle [odstavce 1 písm. b\)](#) uplatňuje hasičský záchranný sbor náhradu nákladů přímo proti

a) příslušné pojišťovně, která uzavřela pojistnou smlouvu podle zákona upravujícího pojištění odpovědnosti z provozu vozidla týkající se vozidla, jehož provozem byla způsobena újma,

b) České kanceláři pojistitelů, pokud byla provozem vozidla způsobena újma, kterou je tato kancelář povinna nahradit z garančního fondu, nebo

c) Ministerstvu financí, pokud byla újma způsobena provozem tuzemského vozidla s výjimkou z pojištění odpovědnosti z provozu vozidla.

(5) Pokud vznikl mezi osobami podle [odstavce 4](#) spor o tom, kdo má uhradit náklady podle [odstavce 1 písm. b\)](#), uhradí je Česká kancelář pojistitelů. Vyplyne-li z dalšího šetření, že plnění mělo být zcela nebo částečně poskytnuto pojišťovnou, popřípadě Ministerstvem financí, jsou pojišťovna, popřípadě toto ministerstvo, povinny České kanceláři pojistitelů poskytnoutou úhradu nákladů nahradit. Náhradu nákladů podle [odstavce 1](#) uplatňuje hasičský záchranný sbor kraje nebo záchranný útvar i za zřizovatele jednotky sboru dobrovolných hasičů obce. Náhrada těchto nákladů se zasílá na účet příslušného hasičského záchranného sboru kraje, záchranného útvaru nebo zřizovatele jednotky sboru dobrovolných hasičů obce; bližší údaje k těmto účtům se sdělují České kanceláři pojistitelů.

(6) Vláda stanoví nařízením paušální výši úhrady nákladů za každou započatou hodinu zásahu podle [odstavce 1](#).

HLAVA II

PRÁVA A POVINNOSTI PŘÍSLUŠNÍKŮ

DÍL 1

Oprávnění příslušníků

§ 4

(1) Příslušník je oprávněn, vyžaduje-li to účinné zabezpečení plnění úkolů hasičského záchranného sboru, vyzvat každého, aby nevstupoval na určená místa nebo aby se podrobil omezením vyplývajícím z provedení služebního zásahu (dále jen "zásah"); zásahem se rozumí zejména ochranná, záchranná a likvidační opatření prováděná hasičským záchranným sborem. Každý je povinen výzvy příslušníka uposlechnout. Příslušník je oprávněn vyzvat osobu, která se nepodřídí stanoveným omezením, aby prokázala svoji totožnost, a tato osoba je povinna výzvě vyhovět.

(2) Příslušník s odpovídající odbornou způsobilostí⁴⁾ je oprávněn v souvislosti se zajišťováním bezpečnosti osob a ochrany majetku používat výbušniny a výbušné předměty.

(3) Příslušník je oprávněn požadovat od právnických a fyzických osob informace potřebné k plnění základních úkolů hasičského záchranného sboru.

§ 5

(1) Příslušníci jsou oprávněni provádět potřebná zjištění a služební úkony (dále jen "úkon"), nahlížet do příslušné dokumentace a požadovat potřebnou součinnost; úkonem se rozumí činnost prováděná při výkonu státní správy v oboru působnosti hasičského záchranného sboru. Při provádění úkonů jsou příslušníci oprávněni ke vstupu do objektů a zařízení a ke vstupu na nemovitost na dobu nutnou k řádnému provedení těchto činností.

(2) Příslušník je k provedení zásahu, který nesnese odkladu, oprávněn otevřít byt nebo jiný uzavřený prostor a vstoupit do něj. Při tom je povinen zajistit přítomnost nezúčastněné osoby, nehrozí-li nebezpečí z prodlení. Po provedení zásahu je příslušník povinen neprodleně vyrozumět orgány Policie České republiky.

(3) O vstupu do vojenských objektů, do objektů Policie České republiky, Bezpečnostní informační služby, Vězeňské služby České republiky a Celní správy České republiky platí zvláštní právní předpisy.⁵⁾

DÍL 2

Zvláštní povinnosti příslušníků

§ 6

(1) Příslušník je i v době mimo službu povinen provést zásah, popřípadě učinit jiná opatření k provedení zásahu.

(2) Příslušník není povinen provést zásah, jestliže

a) je pod vlivem léků nebo jiných látek, které závažným způsobem snižují jeho schopnost jednání,

b) není k jeho provedení odborně vyškolen ani vycvičen nebo vybaven odpovídajícími technickými prostředky, přičemž povaha zásahu takové odborné vyškolení, vycvičení nebo vybavení technickými prostředky vyžaduje.

(3) Při provádění zásahu nebo úkonu je příslušník povinen dbát, aby v souvislosti s touto činností nevznikla osobám bezdůvodná újma a aby případný zásah do jejich práv a svobod nepřekročil míru nutnou k dosažení účelu prováděného zásahu nebo úkonu. Je rovněž povinen dbát, aby na majetku, který je předmětem zásahu, nevznikly odcizením nebo poškozením škody, kterým lze zabránit, a to do doby jeho převzetí vlastníkem, uživatelem nebo Policií České republiky.

DÍL 3

Služební stejnokroj příslušníků a prokazování příslušnosti k hasičskému záchrannému sboru

§ 7

Služební stejnokroj s označením příslušnosti k hasičskému záchrannému sboru je oprávněn nosit jen příslušník.

§ 8

(1) Příslušnost k hasičskému záchrannému sboru prokazuje příslušník služebním stejnokrojem, služebním průkazem nebo ústním prohlášením "hasičský záchranný sbor".

(2) Ústním prohlášením "hasičský záchranný sbor" prokazuje příslušník svou příslušnost k hasičskému záchrannému sboru pouze v případech, kdy okolnosti zásahu nedovolují prokázat příslušnost ostatními způsoby uvedenými v [odstavci 1](#). Příslušník se prokáže ihned, jakmile to okolnosti zásahu dovolí.

(3) Při úkonech prokazuje příslušník příslušnost k hasičskému záchrannému sboru služebním průkazem.

§ 9

(1) Přestupku podle tohoto zákona se dopustí ten, kdo na veřejném nebo veřejnosti přístupném místě neoprávněně užívá služební stejnokroj s označením příslušnosti k hasičskému záchrannému sboru.

(2) Za přestupek podle [odstavce 1](#) lze uložit pokutu do 10 000 Kč.

(3) Přestupek podle [odstavce 1](#) projednává hasičský záchranný sbor kraje. Odvolacím orgánem je generální ředitelství.

(4) Na přestupek podle [odstavce 1](#) a jeho projednávání se jinak vztahují zvláštní zákony.6)

DÍL 4

Služební poměr příslušníků

§ 10

zrušen

§ 11

zrušen

§ 12

zrušen

§ 13

zrušen

§ 14

zrušen

§ 15

zrušen

§ 16

zrušen

§ 17

zrušen

§ 18

zrušen

HLAVA III

USTANOVENÍ SPOLEČNÁ, PŘECHODNÁ A ZMOCŇOVACÍ

§ 19

(1) Příslušníci, občanští zaměstnanci a osoby pověřené plněním úkolů podle zvláštních zákonů^{1),2),3)} jsou povinni zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, které v obecném zájmu nebo v zájmu zúčastněných osob mají zůstat utajeny před nepovolanými osobami. Povinnost mlčenlivosti trvá i po skončení služebního nebo pracovního poměru anebo po splnění úkolu.

(2) O zproštění mlčenlivosti a jeho rozsahu rozhoduje

- a) ministr nebo jím pověřená osoba, jde-li o generálního ředitele,
- b) generální ředitel nebo jím pověřená osoba, jde-li o podřízené příslušníky,
- c) ředitel hasičského záchranného sboru kraje, jde-li o podřízené příslušníky nebo o osoby uvedené v [odstavci 1](#).

(3) Zvláštní právní předpisy o ochraně utajovaných informací tím nejsou dotčeny⁸⁾.

§ 20

(1) Práva a povinnosti z ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky přecházejí dnem nabytí účinnosti tohoto zákona na generální ředitelství. Práva a povinnosti z hasičských záchranných sborů okresů, hlavního města Prahy a měst Brna, Ostravy a Plzně přecházejí dnem nabytí účinnosti tohoto zákona na příslušné hasičské záchranné sbory krajů.

(2) Pokud se v právních předpisech používá pojem "hasičský záchranný sbor okresu", rozumí se tím hasičský záchranný sbor kraje. Pokud se v právních předpisech používá pojem "ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky", rozumí se tím generální ředitelství.

(3) Uživací vztahy k nemovitým a movitým prostředkům ve vlastnictví hlavního města Prahy a měst Brna, Ostravy a Plzně, užívaným dosud hasičskými záchrannými sbory těchto měst, se po nabytí účinnosti tohoto zákona nemění, a to až do doby nabytí platnosti smluv o sdružení, kterými budou zřízeny společné jednotky požární ochrany, uzavřených podle zvláštního zákona.⁹⁾ Pokud smlouvy o sdružení nebudou z důvodů na straně státu uzavřeny do 3 let ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, je ministerstvo povinno provést s těmito městy majetkové vypořádání.

§ 21

Pověření ke kontrole ve formě průkazu¹⁰⁾ vydává ve své působnosti hasičský záchranný sbor. Průkaz je při kontrole předkládán společně se služebním průkazem.

§ 22

zrušen

§ 23

zrušen

§ 24

zrušen

§ 25

Ministerstvo stanoví vyhláškou po projednání s odborovým svazem hasičů

- a) požadavky na odbornou způsobilost³⁾ příslušníků,
- b) pravidla pro zabezpečení dokumentace u stanovených činností,
- c) vzory služebních stejnokrojů, vzory služebních průkazů, jejich používání a způsob vnějšího označení.

ČÁST DRUHÁ

zrušena

§ 26

zrušen

ČÁST TŘETÍ

zrušena

§ 27

zrušen

ČÁST ČTVRTÁ

zrušena

§ 28

zrušen

ČÁST PÁTÁ

zrušena

§ 29

zrušen

ČÁST ŠESTÁ

Změna zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení

§ 30

Zákon č. [582/1991 Sb.](#), o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění zákona č. [590/1992 Sb.](#), zákona č. [37/1993 Sb.](#), zákona č. [160/1993 Sb.](#), zákona č. [307/1993 Sb.](#), zákona č. [241/1994 Sb.](#), zákona č. [118/1995 Sb.](#), zákona č. [160/1995 Sb.](#), zákona č. [134/1997 Sb.](#), zákona č. [306/1997 Sb.](#), zákona č. [93/1998 Sb.](#), zákona č. [225/1999 Sb.](#), zákona č. [356/1999 Sb.](#), zákona č. [360/1999 Sb.](#), zákona č. [18/2000 Sb.](#), zákona č. [29/2000 Sb.](#), zákona č. [132/2000 Sb.](#), zákona č. [133/2000 Sb.](#), zákona č. [155/2000 Sb.](#) a zákona č. [159/2000 Sb.](#), se mění takto:

1. V [§ 9 odst. 1 písm. b\)](#) se za slova "příslušníků Policie České republiky" vkládají slova " , příslušníků Hasičského záchranného sboru České republiky".

2. V [§ 110 odst. 1](#) větě druhé se za slova "útvary Policie České republiky" vkládají slova "anebo u Hasičského záchranného sboru České republiky".

ČÁST SEDMÁ

Změna zákona o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti

§ 31

Zákon č. [589/1992 Sb.](#), o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění zákona č. [10/1993 Sb.](#), zákona č. [160/1993 Sb.](#), zákona č. [307/1993 Sb.](#), zákona č. [42/1994 Sb.](#), zákona č. [241/1994 Sb.](#), zákona č. [59/1995 Sb.](#), zákona č. [118/1995 Sb.](#), zákona č. [149/1995 Sb.](#), zákona č. [160/1995 Sb.](#), zákona č. [113/1997 Sb.](#), zákona č. [134/1997 Sb.](#), zákona č. [306/1997 Sb.](#), zákona č. [18/2000 Sb.](#), zákona č. [29/2000 Sb.](#), zákona č. [118/2000 Sb.](#) a zákona č. [132/2000 Sb.](#), se mění takto:

V [§ 25 se za odstavec 3](#) vkládá nový odstavec 4, který zní:

"(4) Ustanovení [§ 2 až 24](#) se použijí i pro příslušníky Hasičského záchranného sboru České republiky s těmito odchylkami:

a) tam, kde podle těchto ustanovení vykonává působnost Česká správa sociálního zabezpečení, rozumí se tím Ministerstvo vnitra,

b) tam, kde se v těchto ustanoveních hovoří o organizaci a malé organizaci, rozumí se tím příslušný orgán Hasičského záchranného sboru České republiky."

Dosavadní odstavec 4 se označuje jako odstavec 5.

ČÁST OSMÁ

zrušena

§ 32

zrušen

ČÁST DEVÁTÁ

ÚČINNOST

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 2001.

Klaus v. r.

Havel v. r.

Zeman v. r.

Vybraná ustanovení novel

Čl. II zákona č. 260/2008 Sb.

Přechodná ustanovení

1. Dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se převádí systemizovaná místa určená pro vojáky z povolání z vojenského záchranného útvaru Armády České republiky, který je určen rozhodnutím vlády, na Hasičský záchranný sbor České republiky (dále jen „Hasičský záchranný sbor“).

2. Vojákové z povolání zařazenému na systemizovaném místě, které je převáděno podle bodu 1, zaniká dnem účinnosti tohoto zákona služební poměr vojáka z povolání a vzniká služební poměr příslušníka Hasičského záchranného sboru. Zánik služební poměru vojáka z povolání a vznik služební poměru příslušníka Hasičského záchranného sboru nastává za podmínky, že voják z povolání s touto změnou vysloví souhlas a svým podpisem stvrdí text služební smlouvy příslušníka bezpečnostního sboru. Zánik služební poměru podle tohoto zákona má stejné důsledky jako zánik služební poměru vojáka z povolání propuštěním podle [§ 19 odst. 1 písm. e\) zákona č. 221/1999 Sb.](#), o vojácích z povolání.

3. Příslušníkovi uvedenému v odstavci 2, který bude ustanoven na služební místo, pro které splňuje stanovený stupeň vzdělání, vznikne služební poměr příslušníka Hasičského záchranného sboru na dobu neurčitou a bude jmenován do služební hodnosti stanovené pro toto služební místo. Příslušníka uvedeného v odstavci 2 lze ustanovit na služební místo, pro které nesplňuje stanovený stupeň vzdělání, a jmenovat do služební hodnosti stanovené pro toto služební místo, nejdéle však na dobu 6 let, jestliže nesplňuje vysokoškolské vzdělání v magisterském studijním programu, nejdéle na 4 roky, jestliže nesplňuje vysokoškolské vzdělání v bakalářském studijním programu nebo vyšší odborné vzdělání, nebo nejdéle na 5 let, jestliže nesplňuje střední vzdělání s maturitní zkouškou. Tento příslušník se stává příslušníkem ve služebním poměru na dobu určitou v délce odpovídající době ustanovení na služební místo podle věty předchozí.

4. Řízení ve věcech služební poměru vojáků z povolání uvedených v odstavci 2, zahájená přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, se dokončí podle zákona č. [221/1999 Sb.](#), o vojácích z povolání, ve znění pozdějších předpisů.

5. Dnem účinnosti tohoto zákona přechází majetek, který sloužil k plnění úkolů vojenského záchranného útvaru Armády České republiky, uvedeného v bodu 1, z Ministerstva obrany na záchranný útvar Hasičského záchranného sboru. Z Ministerstva obrany na Ministerstvo vnitra se převádí odpovídající část prostředků státního rozpočtu vynakládaných na tento vojenský záchranný útvar.

-
- 1) Zákon č. [239/2000 Sb.](#), o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů.
 - 2) Zákon č. [240/2000 Sb.](#), o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon).
 - 3) Zákon č. [133/1985 Sb.](#), o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů.
 - 4) Zákon č. [61/1988 Sb.](#), o hornické činnosti, výbušninách a státní báňské správě, ve znění pozdějších předpisů.
 - 5) Například zákon č. [555/1992 Sb.](#), o Vězeňské službě a justiční stráži České republiky, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. [154/1994 Sb.](#), o Bezpečnostní informační službě, ve znění pozdějších předpisů, [§ 2 odst. 1 zákona č. 219/1999 Sb.](#), o ozbrojených silách České republiky, [§ 29 odst. 3 zákona č. 222/1999 Sb.](#), o zajišťování obrany České republiky.
 - 6) Zákon č. [200/1990 Sb.](#), o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. [71/1967 Sb.](#), o správním řízení (správní řád), ve znění pozdějších předpisů.
- 7) Zákon č. [186/1992 Sb.](#), o služebním poměru příslušníků Policie České republiky, ve znění pozdějších předpisů.
 - 8) Zákon č. [412/2005 Sb.](#), o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti.
 - 9) [§ 69a odst. 1 a 2 zákona č. 133/1985 Sb.](#), ve znění zákona č. [237/2000 Sb.](#)

10) [§ 4 odst. 3 písm. b\) zákona č. 255/2012 Sb.](#), o kontrole (kontrolní řád).